

טיוטת-חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ד-2013 - אישור החלטת ועדת
שרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם,

- א. לאשר את ההחלטה מס' חק/392 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.11.2013.
- ב. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ג. בהתאם לסעיף 88 בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

סעיף 65 לפקודת מס הכנסה (להלן-הפקודה) קובע את העיקרון הכללי לגבי מיסוי הכנסת בני זוג ולפיו יש למסות בני זוג כיחידה אחת, באופן מאוחד, כך שיראו את הכנסות בני הזוג כהכנסה חייבת של אחד מהם והיא תחוייב על שמו. סעיף 66 לפקודה קובע את המקרים בהם תהיה חריגה מן הכלל ויותר חישוב מס נפרד לכל אחד מבני הזוג. סעיף קטן (ד) קובע חריג לאפשרות לבקש חישוב מס נפרד, ולפיו בן זוג לא יוכל לבקש חישוב נפרד אלא אם "הכנסת בן הזוג האחד באה ממקור הכנסה שהוא בלתי תלוי במקור ההכנסה של בן הזוג השני". כלומר, ניתן לבקש חישוב נפרד לבני זוג רק במצבים בהם אין תלות בין מקורות ההכנסה שלהם. בהמשך מונה הסעיף מצבים בהם יראו בהכנסות בני הזוג כתלויות זו בזו, באופן שלא מאפשר חישוב נפרד.

סעיף 66(ה) לפקודה קובע הוראה לפיה ניתן לערוך חישוב מס נפרד לבני זוג, גם במצבים בהם קיימת תלות כאמור בין מקורות ההכנסה של בני הזוג. החישוב הנפרד ייעשה רק על הכנסה עד לגובה של 48,960 שקלים חדשים ובהתקיים התנאים המנויים בסעיף, שהנטל להוכחתם הוא על בני הזוג.

ביום ח' בשבט התשע"ב (1 בפברואר 2012) ניתן בבית המשפט העליון פסק דין עקרוני העוסק בסוגיית דרך חישוב המס לפי פקודת מס הכנסה לגבי הכנסה של בני זוג (ע"א 8114/09, 8297/09, 1177/10 מלכיאלי נ' פקיד שומה אשקלון). בית המשפט העליון פירש את הפקודה וקבע כי בכל מקרה בו קיימת תלות בין מקורות ההכנסה של בני הזוג, תחושב הכנסתם במשותף, זאת אף במקרים בהם גובה ההכנסה לא נבע משיקולי מס. יחד עם זאת קרא בית המשפט למחוקק לבחון את ההסדר הקבוע בפקודה.

לאור זאת, מוצע לתקן את סעיף 66(ד) לפקודה ולבטל את סעיף 66(ה) לפקודה.

על מנת שהחוק יכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2014, יש צורך בהקדמת הדיון בהצעת החוק.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

צפוי שינוי התנהגות של בני זוג, כך שיותר זוגות יעברו לעבוד יחד בעסק המשותף. כמו כן צפוי שיהיו זוגות אשר יצהירו על כך שהינם עובדים יחד בעסק המשותף אף אם בפועל המצב אינו כך.

תקציב

צפוי הפסד הכנסות של למעלה ממיליארד שקל בשנה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

הצעת החוק מצויה בסמכות משרד האוצר בלבד.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

היועצת המשפטית של מינהל הכנסות המדינה תומכת בהקדמת הדיון בהצעת החוק.

סיווגים

סיווג ראשי

07 – חקיקה ממשלתית

סיווג משני

09-שינוי מצב משפטי קיים

מוגש על ידי שר האוצר

י' בכסלו התשע"ד
13 בנובמבר 2013

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: הצעה לבקש מועדת הכנסת, להחליט בהתאם לסעיף 81 (ג) בתקנון הכנסת, על הקדמת הדיון בהצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ד-2013.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

סעיף 37 לתקנון הממשלה קובע:

37. (א) כל שר רשאי לערור בכתב על החלטה של ועדת שרים, למעט החלטה שנתקבלה על-דעת הממשלה, תוך שבועיים מיום שנשלחה אליו.

לענין החלטות הנשמרות במזכירות הממשלה - תוך שבועיים מהיום שנשלחה אליו ההודעה על ההחלטה.

(ב) לא הוגש ערר תוך כדי התקופה האמורה, דין החלטת הוועדה כדין החלטת הממשלה בשיבתה והיא תצורף לפרוטוקול של החלטות הממשלה ותקבל תוקף של החלטת ממשלה.

(ג) הוגש ערר על החלטת ועדת שרים, יעוכב ביצוע ההחלטה עד לקיום דיון בערר כמפורט בסעיף 38.

מכאן, שדין החלטת ועדת השרים לעניני חקיקה ואכיפת החוק כדין החלטת ממשלה בעבור שבועיים ממועד הפצת ההחלטה, אם לא הוגש עליה ערר בתוך התקופה האמורה.

סעיף 48 לתקנון הממשלה קובע:

48. (א) הממשלה רשאית בכל עת למסור נושא פלוני להחלטת ועדת שרים "על דעת הממשלה"; דין החלטת הוועדה כדין החלטת הממשלה בשיבתה והיא תצורף לפרוטוקול של החלטות הממשלה.

אין להגיש ערר על החלטת ועדת שרים "על דעת הממשלה".

(ב) סמכות ועדת שרים לפי סעיף זה אינה ניתנת להעברה לוועדת משנה.

על מנת שהחוק שבנדון יכנס לתוקפו ב 1 בינואר 2014, מתבקשת הממשלה להעביר את הדיון בטיטוט החוק לוועדת שרים לעניני חקיקה ואכיפת החוק על דעת הממשלה.
בנוסף, בסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת נקבע כדלקמן:

81 (א) ...
(ג) ועדת הכנסת רשאית להחליט על קיצור תקופת ההנחה כאמור בסעיף

קטס (ב) לפי בקשה בכתב של הוועדה שיזמה את הצעת החוק, ולגבי הצעת חוק ממשלתית - בקשה של הממשלה, בהודעה בכתב של מזכיר הממשלה, ויחולו הוראות סעיף 76 (ד) (2); לבקשה יצורף נוסח הצעת החוק.

ובסעיף 88 לתקנון הכנסת נקבע כדלקמן:

- 88 (א) מזכיר הכנסת יניח על שולחן הכנסת הצעת חוק שוועדה הכינה לקריאה השנייה ולקריאה השלישית; יושב ראש הכנסת יעמיד את הצעת החוק על סדר יומה של הכנסת.
- (ב) הקריאה השנייה תחל לכל המוקדם למחרת ההנחה על שולחן הכנסת, אלא אם כן החליטה ועדת הכנסת על קיצור תקופת ההנחה כאמור, לפי בקשה בכתב של הוועדה שהכינה את הצעת החוק, ולגבי הצעת חוק ממשלתית - בקשה של הממשלה, בהודעה בכתב של מזכיר הממשלה; לבקשה יצורף נוסח הצעת החוק.

על מנת לאפשר דיון בהצעת החוק מבלי שיהיה צורך להמתין את התקופות המנויות בתקנון הכנסת, מוצע לפנות לוועדת הכנסת בבקשה להקדים את הדיונים בקריאה ראשונה ובקריאה שניה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

על אף העובדה שמדובר בקיצור התקופה בה ניתן להתייחס להצעת החוק, על מנת שהחוק האמור יכנס לתוקפו ב 1 בינואר 2014, מבוקש להעלות על סדר יומה של הממשלה הצעה למחליטים, לפיה תתבקש ועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא ניתנה תגובה של יועצים משפטיים של משרדי ממשלה אחרים. הצעת ההחלטה נוגעת למשרד האוצר.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאישור ההצעה.

בכבוד רב,
/ י"א ק"מ - א. חלילי, ח"כ
טליה דולן-גדיש

היועצת המשפטית

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/392 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.11.2013.

חק/392. טיוטת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ד-2013

מ ח ל י ט י ם, לאשר את טיוטת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ד-2013, המצורפת (דפים 19-21) בכפוף לתיקון שלהלן:

ביחס לסעיף 2 בטיוטת החוק, הנוסח יתוקן כך שקנס הגירעון יוטל במקרה של גירעון של 30% או יותר הנובע מהפעלת החישוב המאוחד.

טיטות חוק

א. שם החוק המוצע

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ד-2013.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

סעיף 65 לפקודת מס הכנסה (להלן-הפקודה) קובע את העיקרון הכללי לגבי מיסוי הכנסת בני זוג ולפיו יש למסות בני זוג כיחידה אחת, באופן מאוחד, כך שיראו את הכנסות בני הזוג כהכנסה חייבת של אחד מהם והיא תחוייב על שמו. סעיף 66 לפקודה קובע את המקרים בהם תהיה חריגה מן הכלל ויותר חישוב מס נפרד לכל אחד מבני הזוג. סעיף קטן (ד) קובע חריג לאפשרות לבקש חישוב מס נפרד, ולפיו בן זוג לא יוכל לבקש חישוב נפרד אלא אם "הכנסת בן הזוג האחד באה ממקור הכנסה שהוא בלתי תלוי במקור ההכנסה של בן הזוג השני". כלומר, ניתן לבקש חישוב נפרד לבני זוג רק במצבים בהם אין תלות בין מקורות ההכנסה שלהם. בהמשך מונה הסעיף מצבים בהם יראו בהכנסות בני הזוג כתלויות זו בזו, באופן שלא מאפשר חישוב נפרד.

סעיף 66(ה) לפקודה קובע הוראה לפיה ניתן לערוך חישוב מס נפרד לבני זוג, גם במצבים בהם קיימת תלות כאמור בין מקורות ההכנסה של בני הזוג. החישוב הנפרד ייעשה רק על הכנסה עד לגובה של 48,960 שקלים חדשים ובהתקיים התנאים המנויים בסעיף, שהנטל להוכחתם הוא על בני הזוג.

ביום ח' בשבט התשע"ב (1 בפברואר 2012) ניתן בבית המשפט העליון פסק דין עקרוני העוסק בסוגיית דרך חישוב המס לפי פקודת מס הכנסה לגבי הכנסה של בני זוג (ע"א 8114/09, 8297/09, 1177/10 מלכיאלי נ' פקיד שומה אשקלון). בית המשפט העליון פירש את הפקודה וקבע כי בכל מקרה בו קיימת תלות בין מקורות ההכנסה של בני הזוג, תחושב הכנסתם במשותף, זאת אף במקרים בהם גובה ההכנסה לא נבע משיקולי מס. יחד עם זאת קרא בית המשפט למחוקק לבחון את ההסדר הקבוע בפקודה.

לאור זאת, מוצע לתקן את סעיף 66(ד) לפקודה ולבטל את סעיף 66(ה) לפקודה.

ג. עיקרי החוק המוצע

מוצע לשנות את נוסח סעיף 66(ד) לפקודה העוסק בבני זוג שמקור ההכנסה של האחד תלוי במקור ההכנסה של האחר (מקור הכנסתם משותף) ולקבוע כי החישוב הנפרד יתאפשר לגבי בני זוג אלו בנסיבות המוצעות ובהן נחיצות עבודת כל אחד מבני הזוג לייצור הכנסה באותו עסק ולמידת תרומתו של כל אחד מהם, כשעבודתם אינה מבית מגוריהם אלא אם זהו מקום העיסוק הקבוע והבלעדי של אותו עסק. אי התקיימות התנאים תימנע מבני הזוג האפשרות לערוך חישוב מס נפרד. כמו כן, מוצע לבטל את סעיף 66(ה) לפקודה.

בנוסף, מוצע להטיל סנקציה כלפי בני זוג שתבעו חישוב נפרד לפי סעיף 66(ד) לפקודה ונמצא כי אינם זכאים לו, במסגרת הוראות סעיף 191 לפקודה, כך שבשל גרעון המס שיווצר כתוצאה מדיווח כאמור, יוטל קנס בשיעור של 30%. יובהר ויודגש כי לא יוטל בשל אותו גרעון קנס נוסף.

מוצע לקבוע כי התיקון יחול על הכנסה שהופקה בשנת 2014 ואילך.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקנו סעיפים 66(ד) ו- (ה) לפקודה וסעיף 191 לפקודה.

ה. השפעת החוק המוצע על התקן המנהלי

אין

ו. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

צפויה עלות כוללת של מעל למיליארד ₪ בשנה - עלות של כ-400 מליון ₪ בשל ביטול התקרה הנוכחית לגבי אוכלוסיה קיימת של זוגות העובדים בעסק משותף; עלות של מעל 600 מליון ₪ בשל אוכלוסיה פוטנציאלית של עצמאים שבני הזוג שלהם אינם רשומים כעובדים ובעקבות תיקון החוק המוצע חלקם יעבדו בעסק המשותף וכן צפוי כי יהיו בני זוג שבעקבות התיקון המוצע יצהירו על עבודה בעסק משותף.

ז. הערות המשרדים

לא התקבלו הערות, הנוסח תואם עם משרד המשפטים (ייעוץ וחקיקה).

ח. המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פיסקאלי) אישר את טיוטת החוק.

ט. אגף התקציבים במשרד האוצר אישר את טיוטת החוק.

י. להלן נוסח החוק המוצע:

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ד-2013

תיקון סעיף 66 1. בפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 66 –

(1) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, _____, עמ' _____.

"(ד) הוראות סעיף קטן (א) יחולו לגבי בני זוג שיש להם מקור הכנסה משותף, רק אם יגיעתו האישית של כל אחד מהם נחוצה לייצור ההכנסה של מקור ההכנסה המשותף, וכל אחד מהם מקבל הכנסה ביחס ישיר ומתאים לתרומתו לייצור ההכנסה מאותו מקור; ואם ההכנסה הופקה בבית המגורים של בני הזוג, בתנאי שבית המגורים משמש בדרך קבע את מקור ההכנסה המשותף וכי מרבית פעילות מקור ההכנסה האמור נעשית בבית המגורים.

שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לעניין ביצוע סעיף זה, לרבות הודעות ודוחות;

לעניין זה "מקור הכנסה משותף" – מקור הכנסה של בן הזוג האחד שהוא תלוי במקור ההכנסה של בן הזוג השני;

(2) סעיף קטן (ה) בטל;

תיקון סעיף 191

2. בסעיף 191 לפקודה -

(א) אחרי סעיף קטן (1ג) יבוא:

"(1א) נישום שלגביו נקבע גירעון, רשאי פקיד השומה להטיל עליו קנס בשיעור של 30% מסכום הגירעון. הוטל קנס כאמור, לא יוטל בשל אותו גרעון קנס לפי סעיפים קטנים (ב), (ג) או (1ג).

בסעיף קטן זה "גרעון" – הסכום שבו עודף המס שנישום חייב בו בשל אי התקיימות הוראות סעיף 66(ד) על המס שהוא חייב על פי הדוח שלו לפי סעיף 131 בגין החלת הסעיף האמור.

(ב) בסעיף קטן (ג) במקום "עד (1ג)" יבוא "עד (1א)"

3. חוק זה יחול על הכנסה שהופקה מיום כ"ט בטבת תשע"ד (1 בינואר 2014) ואילך.

תחולה

מוגש על ידי שר האוצר

ג' בכסלו התשע"ד
06 בנובמבר 2013